

SAKSBEHANDLER
Gustav Rossnes

VÅR REF.
11/02069-3

ARK. B - Bygninger
278 (Øystese) Kvam - Ho

DERES REF.

INNVÅLGSTELEFON

+47 982 02 812

DERES DATO

VÅR DATO
11.02.2014

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Hordaland fylkeskommune - Kultur- og idrettsavd.
Postboks 7900
5020 BERGEN

Gamle Bjølvo kraftanlegg i Ålvik, Kvam herad - Oppheving av midlertidig fredningsvedtak

Vi viser til møte mellom eier Statkraft Energi AS og Riksantikvaren den 11.02.14 vedrørende muligheter for oppheving av midlertidig fredningsvedtak, samt drøfting av eventuelle avbøtende tiltak for å ivareta kulturhistoriske verdier anlegget representerer.

Gamle Bjølvo kraftanlegg i Ålvik ble midlertidig fredet av Hordaland fylkeskommune ved vedtak den 24. juni 2009 med hjemmel i Lov om kulturminner 9. juni 1978 nr 50 (kml) § 22 nr. 4 jevnfør kml §§ 15 og 19. Den midlertidige fredningen etter kml § 15 omfatter:

- 1) Gamle Bjølvo kraftstasjon, eksteriør og interiør med produksjonsutstyr fra samtlige byggetrinn.
- 2) Rørgate og reguleringsutstyr ved magasin og fordelingsbasseng.
- 3) Trallebane og samtlige hus, brakker, tufter, ruiner, oppmurete stier og tekniske installasjoner av kulturhistorisk interesse innenfor området for fredningen.

Områdefredningen etter kml § 19, er avmerket på vedlagt kartskisse.

Bakgrunnen for den midlertidige fredningen var planene for riving av anlegget.

I vedtak av 06.03.06 godkjente NVE Statkrafts detaljplan for nedbygging av Gamle Bjølvo Kraftverk. Vedtaket ble påklaget av Hordaland fylkeskommune i brev av 06.04.06. NVE fant ikke grunnlag for å omgjøre sitt vedtak av 06.03.06, og oversendte klagen i brev av 19.05.06 til Olje- og energidepartementet for behandling. I brev av 17.01.07 opprettholdt departementet NVEs vedtak av 06.03.06.

Kultur- og teknologihistoriske egenskaper ved Bjølvo kraftanlegg er omtalt flere steder i NVEs utredning «Kulturminner i norsk kraftproduksjon - en evaluering av bevaringsverdige kraftverk (KINK)», 2006. I utredningen del 2, omtales et utvalg kraftverk som vurderes som bevaringsverdige, men det presiseres i innledningen (s. 137) at «resultatet [av utvalget] skal derfor ikke tolkes dit hen at det bare er kraftverkene som er presentert i katalogdelen, som er bevaringsverdige som kulturminner».

Det som samlet sett framkommer om Bjølvo kraftanlegg i NVEs utredning, og slik Hordaland fylkeskommune oppsummerer det i sin begrunnelse for det midlertidige fredningsvedtaket, gir gode argumenter for å vurdere Bjølvo kraftanlegg som et bevaringsverdig kulturminne.

NVEs utredning drøfter aktuelle virkemidler for bevaring av de kulturhistoriske verdiene kraftverk representerer (side 18):

En faglig evaluering alene er ikke tilstrekkelig for å bevare et kraftverks kulturhistoriske verdier. Det kreves en aktiv oppfølging fra både eiere og myndigheter. Formålet med og omfanget av bevaringen må defineres, og det er behov for dialog mellom de aktuelle aktørene og en realistisk vurdering av kostnader og hvilke virkemidler som vil være mest formålstjenlige. Bevaring av hele eller deler av et anlegg kan skje på flere måter. Bevaringstiltak er både dokumentasjon, bevaringshensyn satt som vilkår ved konsesjonsbehandling, regulering til spesialområder og fredning. Aktuelle aktører blir dermed eierne, vassdragsmyndighetene, kommunene og kulturminnemyndighetene.

Kulturminnemeldingen (pkt. 4.5.9) [St. meld. nr. 16 (2004–2005 «Leve med kulturminner», s. 31] presiserer at fysisk bevaring av teknisk-industrielle kulturminner kun er mulig i begrenset omfang. Et alternativ til fysisk vern er dokumentasjon.

Riksantikvaren anser Bjølvo kraftverk som et viktig teknisk kulturminne. Utkast til «Landsverneplan for Statkraft» har ikke vært på offentlig høring til berørte parter, og kan ikke anses som en vedtatt plan med et definitivt utvalg av nasjonale kulturminner for denne sektoren. På bakgrunn av det utvalg av anlegg som vurderes som fredningsverdige i landsverneplanen, anses ikke fredningen av Gamle Bjølvo kraftanlegg som aktuelt.

En tjenlig løsning synes å være dokumentasjon som avbøtende tiltak, for gjennom arkivbevaring å sikre de kulturhistoriske verdiene anlegget representerer.

Med hjemmel i forvaltningsloven § 35 annet ledd jf første ledd bokstav a) fattes følgende vedtak:

VEDTAK

Hordaland fylkeskommunes vedtak av 24. juni 2009 om midlertidig fredning av Gamle Bjølvo kraftanlegg, Kvam herad, i medhold av lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22 nr. 4 jf. §§ 15 og 19, oppheves.

Riksantikvaren ber om at Statkraft Energi AS gjennomfører en detaljert og utfyllende dokumentasjon av anlegget. Riksantikvaren vil kunne delta som rådgiver i denne oppgaven, og ser det som formålstjenlig at Hordaland fylkeskommune også blir representert i arbeidet.

Vedtaket kan påklages innen tre uker etter mottakelsen av dette brev, jf forvaltningsloven §§ 28 og 29. En evt. klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes Riksantikvaren.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Dagfinn Claudius
avdelingsdirektør

Kopi til: Klima- og miljødepartementet - Kulturminneavdelingen, P.B. 8013 Dep, 0030 OSLO/ Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo/ Kvam herad - Utvikling, Kvam rådhus - Grovagjelet 16, 5600 NORHEIMSUND/ Statkraft Energi AS - Region Øst-Norge, Pb 200 Lilleaker, 0216 OSLO